

Підбираючи та редагуючи і першу, і другу "Складку" В.Александров часто, як ми бачимо з листів, звертався за порадою до П.Куліша, надсилав для перегляду і свої, і чужі роботи . Коли щось удавалось відстояти, писав у листі: "Поздоровляю Вас з великою цензурною ласкою", "Бодай и имь такь легко було, як намь". [6]

Із листів до В.Станіславського дізнаємося, як видавець радів, що твори можуть витримати будь-яку критику і за думкою, і за мовою. У листі від 20.02.1892 року В.Александров з гордістю пише: "Этот сборник не будет профанацией и позором для нашей несчастной литературы".

Література

Грабовський П. .Споминки про д – ра В. Александрова, //Твори : У 2т. – К.:Дніпро, 1964, - Т.2, с.103.

Білило Цезар (Білиловський).Споминки про д-ра В. Александрова // Зоря, - 1894, - №4, - С. 90 – 92.

Грінченко Б. .Д- р Володимир Александров// Зоря, - 1894, - №4, - С. 44- 48.

Сердешний І.В. Александров // Правда. – 1894, - №20, - С. 207 – 208.

Франко І. Твори : У 41 т. XLV. 80 – ті роки на Україні, - С. 284.
Відділ рукописів літератури ім.. Т. Шевченка АН УРСР, - ФХ, - №12563.

НЕОМІФОЛОГІЧНА СТРУКТУРА ПОСТМОДЕРНІСТСЬКОГО РОМАНУ : „МОСКОВІАДА” І „ПЕРВЕРЗІЯ” ЮРІЯ АНДРУХОВИЧА

Ставнича О.М.,
викладач кафедри журналістики
та філології

Явище постмодернізму не є новим в українському письменстві, проте продовжує існувати суперечливий підхід як

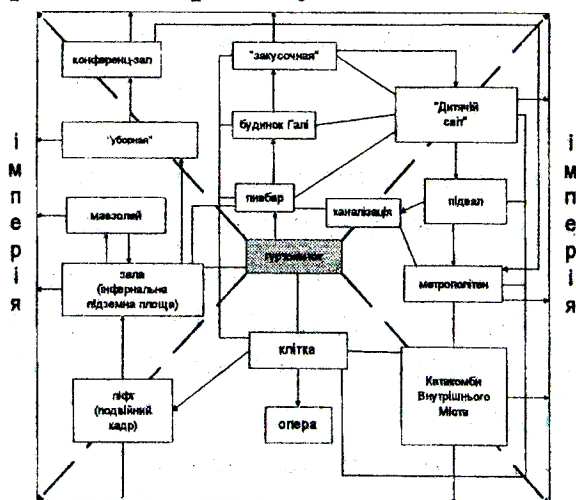
до самого терміну, так і до методології аналізу постмодерних творів. Одним з продуктивних підходів до інтерпретації „тексту, що розбігається” є міфокритика, базовим поняттям якої виступає міф. Найприйнятнішим для висвітлення теми будемо вважати визначення Я.Поліщука: міф—„універсальний культурний феномен, сенс якого виходить поза часові виміри, первісний код символів, смислів, світоглядних уявлень”[2;37].

До складу будь-якого культурного міфу (раціона-лістичного, барокового, романтичного тощо) органічно входять, опозиціонуючись, взаємозалежачи або й контамінуючись, процеси реміфологізації (оновлення давнього міфу) і деміфологізації (руйнування міфоло-гічних стереотипів). Дуалістична контамінація „міфо-логізація — деміфологізація” характерна для пост-модерного дискурсу і вкладається у поняття нео-міфологізації. Основна спрямованість даної культури — це авторефлексія, самоописи, висока інтелектуальність, тяжіння до синтезу філософії, науки, різних видів мистецтва. У межах постмодерного тексту міф нерідко „перетікає”, трансформується в „антиміф”, і навпаки. Виявляється це, насамперед, у структурній організації постмодерністського твору.

Автори постмодерністських текстів свідомо прирікають їх на функціонування у якості „ігрових просторів” — „тимчасових світів серед світу звичайного, створених для відправи окремого, замкненого в собі дійства” (Гейзінга Г., цит. за [3;7]), де текстом стає буквально все, внаслідок чого виникає „нелінійне” письмо. Саме жанр роману зафіксував найістотніші ознаки художньої парадигми постмодернізму: світ як текст, ідея лабіринту та ідея децентрації. Міфологічність побудови такого роману виявляється в ускладненості логічної побудови, у переплетінні повторів, подібностей і паралелей. Те, що з точки зору неміфологічної свідомості є різним, розчленованим, у міфі виступає як варіант (ізоморф) єдиної події, персонажу чи тексту. Через нелінійність, циклічність такої структури в розповіді неоміфологічного типу ланцюг подій (разом з відгалуженнями і самостійними утвореннями)

розкривається з будь-якої точки і будь-який епізод однаковою мірою актуалізує всі складові частини роману. Така вміщеність подій, частин тексту, образів один всередині одного найточніше може бути описана за допомогою понять макроструктури і мікроструктури. У романі Ю.Андруховича „Московіада” макроструктурою виступає Москва, блукання лабіринтами якої становить зовнішню канву твору. Дана макроструктура складається з окремих мікроструктур, тісно пов'язаних між собою за допомогою численних алюзій, автоцитат, ремінісценцій. У подієвості роману чітко прослідковується авторська настанова лабіринтної побудови тексту: розгалужена зовнішня оболонка має не менш розгалужений вміст, представлений снами,

листами, візіями, сповідями, роздумами, які відкривають текст для скрипторства. Висхідною точкою розповіді і першою мікроструктурою в „Московіаді” є гуртожиток, що співвідноситься з найширшим горизонтом розповіді — імперією, бо являє собою її зменшену модель. При розгляді кожної мікроструктури можемо спостерегти паралельність їх функціонування, оприсутнену не стільки в подієвості, скільки у внутрішньонастроевому та смисловому плані. Отже, загальна структурна схема роману має такий вигляд:

Якщо поглянути уважно, легко зрозуміти, що перед нами — класична модель лабіринту. Зовнішній його контур — імперія — містить усі послідовно й одночасно розміщені

мікроструктури й загальну макроструктуру Москви, котрі у кожній точці роману спрямовані на гіперструктуру й вихід з неї,— але виходу немає, бо навіть вихід у смерть є фіктивним. Акт несправжньої смерті уможливорює гіпотезу несправжнього життя і відіграє ключову роль у розвінчуванні імперського міфу. Рух лабіринтом відбувається відцентрово і донизу, тобто вглиб і вшир, що дає можливість для нескінченної множинності інтерпретацій і розширень смислів та маркувань окремих мікроструктур і макроструктури в цілому.

Сприяють реалізації зазначеного й міфологічний про-стір і час, демонстративно вживані Ю. Андруховичем. Мета зміщення й накладання часопросторових елементів полягає у настанові зображення світу як тексту, де „катакомби” змісту апелюють до обов'язково вербалізованого соціокультурного досвіду кожної людини. Це чергова спроба побороти усталені міфи, один з яких — кодифікація мови. Ще яскравіше декодифікація мови відбилася у „Перверзії”, де автор творить тканину гіпертексту, демонструючи та унаочнюючи закладені у тексті зв'язки з раніше створеними текстами.

Колажність, неоднорідність твору, позірна невпорядкованість структури, — такі тенденції відбилися у романі „Перверзія”. Початок, який є кінцем, бо в ньому міститься підсумок всього, про що буде йти мова; апелювання до попереднього досвіду читача (історичного, культурного, літературного); децентрованість роману, що виникає через відсутність сталого сюжету і взаємозамінність компонентів твору; неокресленість постаті головного героя; повторюваність ізоморфних сюжетів і одночасне взаємопроникнення їх; нічим не обмежене пересування з твору у твір, з цитати в цитату,— перелік неоміфологічних ознак можна продовжувати. Відпочаткова міфологічність як об'єднуючий елемент — злитість часу і простору, Танатосу й Еросу, внутрішнього й зовнішнього, істинного й хибного, існу-ючого й неіснуючого — і спричиняє той факт, що хоча „фабула — монтаж чужорідностей, але твориться враження міцної структури роману” [1;260].

Дослідниця О.Гнатюк визначає побудову „Перверзії” як „коробчану” [1;25]. Проте логічніше окреслити структуру роману як нестабільну, нестійку хімічну реакцію, що відбувається „тут і зараз” у межах гіпер-тексту — своєрідної колби. „Молекули” тексту неоднорідні, тому закономірною є взаємодія, взаємопро-никнення і, як наслідок,— трансформація одних еле-ментів, і відштовхування, незалежний рух інших. Подіб-ність і відмінність „молекул” твору у певний момент скрипторської діяльності творить нетотожну симетрич-ну рухому структуру, єдність якої зберігається за рахунок одночасного співіснування наратора, тексту й реципієнта всередині гіпертексту.

Отже, неоміфологічна структура романів Ю.Андруховича заснована на подієвій ізоморфічності, гіпер-текстуальності, розчленованості та колажності, що програмують гіпотетичну множинність інтерпретацій, базисом для яких є синтез досвіду і знань читача-співавтора.

Література:

1. Андрухович Ю. Рекреації. Романи.— Ред. рада: В.Шевчук та ін.; Вст. стаття О.Гнатюк.— К.: Час, 1996.—287с.
2. Поліщук Я. Поліфункціональність міфу в поетиці модернізму // Слово і час.—2001.—№2.—С.35-45.
3. Семків Р. Постмодернізм та іронія (Типологізація нетипового) // Слово і час.—2000.—№6.—С.6-12.

ФОРМУВАННЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ. ЧУТКИ, ПЛІТКИ, НАКЛЕП ЯК ЗАСОБИ НЕКОРЕКТНОГО ВПЛИВУ НА СВІДОМІСТЬ ЛЮДЕЙ

Доп. - ст. викл. Яременко Л.М.

На початку ХХ століття нові, революційні дослідження вивели психологію на якісно новий рівень, у науку ввійшли нові поняття “психотехнології”, “психоекологія”, “маніпуляція”.